

τάνον του Καζά, άνω και κάτω Ζυγού και Χάσια χωρία έμβαίνοντας μέσα κατά το έκπαλαι. φυλάττοντας όλα τα βουνά και κάμπους, όπου να μη καταπατώνται οι ραγιαδες από τους ζορμπάδες και κλέπτας γυρίζοντας με άρματωλούς ρωμαίους.

Διά τουτο Σας προστάζομεν να τίν έγνωρίζετε διά καπετάνου Σας, προσφέροντας του τήν πρόπουσαν τιμήν δίδοντας του τους συνειθισμένους λουφέδες και όλα έκπαλαι καπετάν αίτάτια του χωρίς να τίν άφαιρέσητε το παραμικρόν, είσθε και υπόχρεοι χρεία: τυχούσης να τόν δίδητε ως και από ανθρώπους αξίους από όλα τα χωρία Σας χωρίς να τίν άναιτείνετε: προσέτι και σύ έδικί μας, Καπετάν Δημήτρη, σε παραγγέλομεν να είται υπόχρεως να φυλάγγε επιμελώς και μεγάλην προσοχήν έπαγγυμένων ήμερονικτίως διά τήν ήσυχίαν όλων των ραγιαδών, όπου σε τους εμπιστεύθημεν αυτό το κόλι να τόν φυλάγγε ως τήν κόρην των οφθαλμών Σου, ακόμα να είσαι και σύμφωνος με τήν γνώμη και είς το ίταάτη των διορισμένων μας προϊστώτων του Καζά: ποιήσατε ούν καθός: σάς προστάζομεν και μη άλλως έξαπορσίσεως και είσθε θεόθεν ύριμίνοντες.

Αύγουστου 22, 1820

Πραχώρι».

Στο άρχείο του Μακρη μαζί με άλλα πολύτιμα έγγραφα βρίσκεται και τ' ακόλουθο, που συντρέχει, σε όλα προχτές: είπα για το βενετικό, πως είχε δηλαδα τελεφεταία της σκλαβιάς χρόνια καταργηθεί τ' αματωλίκι του.

«1821, Ιουνίου 24 Βενίτικο.

Τήν σήμερα φανερόνομεν οι άποκάτοθεν γενομαμένοι ραγιαδες από Βενέτικο και έβάλαμεν άρματωλο τόν Καπετάν Δημήτρη Μακρη διά να μάς φυλάξη το Βιλαέτι μας από κάθε ανάγκη και έχουμε να του δίνουμε λουφέδες πενήντα ε κάθε λουφές από γρόσια δέκα και διά έτούτο δίνομεν τήν όμολογίαν μας είς χείρας του καπετάν Δημήτρη Μακρη.

Παπαχρηστός από φαμέλα και απόλοιποι, Παπακώστας από Μαμουλάδα και απόστρατα, Δήμος από φυτιάνα κλπ.Θανάσης από Γαλατά,Μήτρος και τίλοιποι Καθρολιμιόταις, Μηνάς και λοιποί βροσταντίδαι, Άδαμοχρηστός και επίλοιποι νικαθρίτες, Γεώργιος άνηφαντής και λοιποί σκαλιότες, Πολύχρονος και τίλοιποι Βαμπακιώτες».

Ο Σπύρος Γρικούπης στην ιστορία του γράφει, πως ο Μακρης «ήτο ο μόνος ίσως των συγχρόνων του όπλαρχηγών της Δυτ. Ελλάδος, όστις δεν έφίλησε ποτέ Τουρκικήν ποδιάν, διότι έζη μέχρι της επαναστάσεως άδριακόπως ως κλέπτης, περιπλανώμενος είς βουνά και είς έρήμους». Άλλα δεν έχει πολύ για τουτο δικιο, γιατί προτήτερ' άπ' τήν Έπανάσταση ο Μακρης είχεν ύποταχτή στον Τούρκο, άφου έλαβ' άπ' αυτόνε θέση και διορίστηκε καπετάνιος του Ζυγού. Ο Μακρης δεν έπροσκύνησε Τούρκο, άφου κηρύχτηκε ο πόλεμος κ' ύστερα, ούτε τα ξανάφκιασε πιά μαζί τους, ούτε έκανε σαν τους άλλους καπετανίους καπάκια, άλλ' άφου μιά φορά έγινε των Τούρκων όχτρος, όχτρος τους ως το τέλος του πολέμου έμεινε.

Για τουτο κι ο Όθωνας σαν έζήτησε να πάρη για ύπασπιστή του ένα κι άπ' τή Ρούμελη στρατηγό, που να μίν έπροσκύνησε Τούρκο, τέτιονε μονάχα τόν άρματωλό του Ζυγού έβρηκε. Άλλ' ή άλύγιστη του Μακρη κορμωστασία, κ' ή συνεφιασμένη και βαριά σαν Κένταβρου όψη του, δεν ήτανε φκιασμένη για της Αύλης: τα καμώματα και των αυλικών τα σαλιμάκια και τους τζελεβέδες, κι ο κλέφτης πουχε άντρωσθει στού βουνού τόν άέρα, που δε μπορούσε και μιά ώρα να χωριστή άπ' τ' άρματά του κι άπ' το ντουφεκι του, το Λιάρο, που και πλαγιατμένος και ξυπνός τα φορούσε, θα πηγόντανε και θα μαρζωνε μέσ' στη βαριά του παλατιού άτμοσφαιρα και μεσ' στις αυλής τα σίδερα.

Ο πρωθυπουργός ο Μυροκορδάτος κείφτηκε τότε πως δεν έμεναν παρά οι Γρικούπιοι, που κι αυτοί δεν είταν προσκυνημένοι: άπ' όλη τή Ρούμελη, γιατ' ύστερα άπ' τήν πρώτη του Μεσολογγίου πολιορκία είχανε φύγει για το Μωριά. Κι ο Βασιλιάς ο Όθωνας έδικάλεξε άπ' τους δυό τους το Γαρδικιώτη και τόν έπήρε για ύπασπιστή του. Κ' έτσι άπ' όλους τους Σπερολλαδίτες—κι όχι τους Δυτικοελλαδίτες—μονάχα ο Μακρης κ' οι δυο Γρικούπιοι δεν είχανε κάμει με τόν Τούρκο *κινιάκι*, άρότου το πρώτο ντουφεκι του πολέμου έπεσε.

Τήν παληκαριά του Μακρη τήν επεράτησε ώραία με τους στίγους του ο Σποντής, Μεσολογγίτης πο κτής του Εϊκοσι Ένα. Άλλ' ο ποιητής μαζί με το

Μακρη έτραγουδησε και το Λιάρο—το ντουφεκι του.

απου στους χρόνους της σκλαβιάς μας έσπειρε παντού τόν τρόμον».

Ο Μακρης επέθανε, άλλ' ο Λιάρος ζή στο Μεσολόγγι και δε παίρνει πιά τόν τρόπο ούτε δίνει το θάνατο, αλλά δίνει τή γαλήνη και σπαιρνει ζωές που χωρίς αυτόνε δε θάβλεπαν το ρως της ήμέρας. Γιατί μερικοί δυστυχισμένοι νιγάμπρηι, που ο ρόβος, ή συγκίνηση κ' ή μεγάλη αγάπη τους έφερε σε νευρική ταραχή και τους παράλυτε τήν άνδρική τους δύναμη, πιάνοντας με τόνα χέρι το Λιάρο και με τ άλλο στομώνοντας στη μπουκα της κάννας του, τήν ξεχαρβαλωμένη του κορμιού τουςσάκα,σά να φωλιάζη εκεί μέσα όλη του καπετάνιου του Λιάρου ή άντρεία και σά να τους δίνη βοήθεια, γέρονται άμέσως άντρες, και ξαναβρίσκουν κοντά στην καλή τους τήν άντρκή δύναμη, τήν εύτυχία, τόν έρωτα και τήν άπόλαψη που για λίγες ώρες ή μέρες τους είχε ή καλόκαρδη φύγει.

Τόση έχτίμηση και πεποίθηση ήρφει: του Μεσολογγίου έ λέος: στού Δημήτρη Μακρη (1) του τελευταίου άρματωλού του Ζυγού, τήν παληκαριά!

K. A. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

(1) Ο Μακρης είταν πατέρας του στρατηγού Ν. Μακρη πουτανε μέραρχος στη Θεσσαλία στον τελεφεταίο πόλεμο κ' έσωσε κ' ένα λόχο άπ' τους Τούρκους τήν Ταρτίσα της Λαμίας.

Η ΖΗΛΙΑ

Ψίδι κρυφό και φαρμακερό είναι ή ζήλια. Είναι στενόχωρος πόθος που τρώγει τα σωθικά. Είναι αγκάθι της αγάπης που τρέφεται με το βάσανο και με το δάκρυ. Σαν θελήση αυτή μπορεί και αυτήν τήν άθωα ψυχή της μικρής κόρης να πορνεύη κι αυτό το τρελό χαμόγελο του μικρού παιδιού να φαρμακέψη στο πρώτο και άδολο χείδι.

Είναι ή ζήλια αγκάθι της αγάπης.

Αυτή μπορεί να σύρη στην άφάνεια κάθε έσοδό που και να φέρη στην άδυσσο της ζωής, τή λευκή άθωότητα, το γελαστό και τρυφερό πτέμμα του άκακου βίου.

Γεννιέται ή ζήλια, γεννιέται από το πάθος της αγάπης και ξεριζώνει θεμέλια και βουνά άκόμη. Εκεί μέσα βαθυά στην καρδιά σκορπάει τις

κής εξέλιξως, ούτε για προϋπόθεση, ούτε για έπισυμπέρασμα δεν τόν παραδέχτηκε κανείς. «Τός άδικηλείπτους σπουδαιότητας μεταβολάς» τ' άνευ έξωτερικής αίτίας» και όλα που ύστερα έρχονται είναι ίδες πολ' ο κ. Σκιας τις βάζει στο μυαλό και στο στόμα των άλλων, χωρίς αυτοί ούτε στάνειρό τους να τις έχουν. Έπειτα—κ' εδώ φαίνεται πως άνάποδα βλέπει τα πράματα ο Σκιας— το νόμο αυτό κανείς δεν τον έπηρε για προϋπόθεση. «Αν ο κυριωτερος λόγος, ο μόνος ίσως που τόσα χρόνια τώρα ύπάρχει, γράφεται δηλ. ή καθαρεύουσα, δεν είταν ή άνόητη πρόληψη για τή γλώσσα μας πως είναι χυδαία, βάρβαρος, διεφθαρμένη, πως γι' αυτό είναι χυδαία και βάρβαρος, έπειδή δεν είναι ή ίδια ή άρχαία—μήπως κ' ή άρχαία είτανε πάντα ή ίδια—μόν' άλλαξε, διεφθάρη, αν λοιπόν ή άνόητη αυτή πρόληψη δεν έβασίλευε, άνάγκη δε θα έπήρχε να ανακατώνε κανείς και κανείς δε θάνακάτωνε στο ζήτημα τή γλωσσική εξέλιξη, αν και τότε ούτε θα ύπήρχε ίσως ζήτημα, για τί καθαρεύουσα, άρχαίζουσα, έκκλησιαστική, κοινή, δε θα ύπήρχαν. Μ' άλλα λόγια όσοι στη γλωσσική εξέλιξη να προστρέξουν άναγκάστηκαν, για το γλωσσικό ζήτημα μιλώντας, το έκαναν όχι για να καταδικάσουν με το νόμο της εξέλιξης τήν καθαρεύουσα,

όπως φαντάζεται ο κ. Σκιας: ή γλωσσική εξέλιξις προϋπόθεσις του δόγματος του καταδικάζοντος τήν καθαρεύουσαν), αλλά για να γυπηήσουν τήν άνόητη πρόληψη, για να δείξουν πως τίποτ' άλλο δεν είναι, παρα πρόληψη άνόητη.

Υστερ' από τήν εξέταση της θεμελιακής ιδέας του βιβλίου, περιτό θα είταν ίσως να συζητήσαι κανείς τήν άλλη γνώμη του κ. Σκιας για το κρέλλον της έλληνικής: για το άποτέλεσμα του «περι ύπαρξως αγώνος των διαφόρων διαλέκτων». Κι άλήθεια ή γνώμη του αυτή, ότι δηλ. θάρθει εποχή που όλος ο κόσμος τήν καθαρεύουσα θα μιλάει, που δε θάκούγεται πουθενά ή «κοινή δημώδης» ή «άλλη διάλεκτος» καιιά γιατί θάναί όλες χαμένες, εποχή που θα χρειάζεται λεξικό για να καταλάβει κανείς τί θα πει μαντίλι, και κόκκαλο, και κρόβουνο, και μάτι, και σπίτι, και βάρακ, ή γνώμη δηλ. του κ. Σκιας ότι θα επικρατήσαι στο τέλος ή καθαρεύουσα, «έξαφανίζουσα τας λοιπας διαλέκτους» είναι το φυσικό, το λογικό συμπέρασμα της θεωρίας του, ότι ή καθαρεύουσα είναι «διάλεκτος φυσική» ως «ή δημώδης». Και πολ' σωστό μπορούμε να πούμε κ' έμεεις για τόν κ. Σκιας, εκείνο που είπε αυ-

Θυμάστε το κωμικό πάθημα του κ. Σκιας με τήν ήλικία της καθαρεύουσας; Θυμάστε ακόμα που λέγε ο κ. Σκιας, ότι ένας άνύπαρχτος γλωσσικός νόμος της έρασιτεχνικής γλωσσολογίας φαντασία και μιά έσραχμένη γενική άρχη—για τα χρόνια της καθαρεύουσας—τα ύήσανε και γέννησαν τήν κατ' της καθαρεύουσας σταυροφορία; Η συμετρία και της φύσεως ή άρμονία το θέλει, ότι έπαθε ο κ. Σκιας με «τίν γενικήν άρχην» το ίδιο να πάθει και με «τίν γλωσσικόν νόμον». Ας τόν ξανακρίδουμε μιά στιγμή. «Το δόγμα το καταδικάζον τήν καθαρεύουσαν προϋποθέτει ισχύοντα γενικόν γλωσσικόν νόμον άνύπαρκτον, καθ' όν ή φύσις των γλωσσών επιβάλλει, να υφίστανται αυτοί άδικαιέπιους σπουδαιότητας μεταβολάς άνευ οίδημιδς έξωτερικής αίτίας και ότι πσα γλώσσα φαινομένη ότι δεν έχει μεταβληθή όσον άλλαι τινές. όσον ή άνγλική, ή γαλλική, είνε νεκρά και μούμια» (*). Νίγουμε κάποιος τόν έγάλασε τόν κ. Σκιας. Πρώτα, πρώτα, έτσι όπως τόνε γράφει το νόμο της γλωσσ-

(* Σελ. 75.

...ίζες της και έτσι της βρίζουν: τό αίμα και την λιώνει, όσο πλιε ευάισθητη την βρή.
 Άκόμα και στα στήθια του μικρού παιδιού βράζει. όταν στην άγκαλιά της μάνας βλέπει να σείγγεται με τρυφεράδα και πάθος ένα άλλο πλάσμα που λέγεται αδερφός. Και σ'τ'ης παρθένος κόρης τ'ά στήθη γράζει: ή ζήλια'σάν βλέπω σ'τ'ης άνοιξης την φορεσιά τόσα χρώματκ, τόση ομορφάδα και τόσες μυροδιές.

Είναι φαρμάκι άδολο και κρυφό ή ζήλια. Γιατί

κανείς δέν μπορεί ποτέ να μαντέψη τή δύναμή της. Καθένας την τρέφει μέσα του, καθένας την κρατεί με πάθος και αγάπη, με τέτοιο πάθος που τον κάμνει ν' άρριζή, να βογγάη, να βράζη, σάν τό νερό στον καταρράχτη που ξαφνισμένο, άβάσταχτο, γιμάτο άφρούς ρίχεται και κατακλυά στο χάος και στην άβυσσο.

Κέρκυρα 1904.

ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ*

(Από τό παθολογικό μέρος της γυναικίης μελέτης «Η ΜΑΤΙΑ»)

II

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΠΝΩΤΙΣΜΕΝΩΝ

Δέν θά είναι λογικό να ζετάσουμε την παθολογική αυτή άψη της ματιης, αν δε ζηγήσουμε τ'α φαινόμενα του φυσικού ύπνου, που σ'άν εισαγωγή μπορούν να μάς χρησιμεύουν στο θέμα. Στενά με τον ύπνο δεμένα έρχονται όσπια τ'α νυχτοβασιλιά και ύπνωσιτικά φαινόμενα, και τελευταία τ'α ύπνωσιτικά τ'α και περισσότερα θ'α μάς άπασχολήσουνε.

Στον ύπνο τό φυσικό, κίνηση, αίσθηση και κινήση χαλαρώνονται, μα τέλεια δε λείπουν μάς λείπει μόνο ή συνείδηση κ' ή θέληση, που δλ' αυτά τ'α κυβερνά σ'άν άξιοι τιμονιέρη. Έτσι μέσ' στον ύπνο άταχτες ιδέες άνακατεύονται στο μυαλό μας και κορρόνουν λίγο λίγο φανταστικού κόσμου σκηνές (όψεις), μαρτυρούμενες πολλές φορές με παρακμιλητά του κοιμισμένου, με μορφασμούς και με κουήματκ. Πολύ συχνά κάποιος έξωτερικός έρεθισμός μπορεί να δωση τεριαστή κορφή σ' όνειρο βρεχόμαστε λ. χ. στον ύπνο μας και φοβερές φουρτούνες σ' όνειρο θωρούμε, ή τό νυχτικό ποικίμισο μάς στενεύει και όνειρευόμαστε πώς φονιάδες ζητούν να μάς πνίξουνε. Τούτο είναι μια έξωτερικιά

άποβολή στον ύπνο. Άλλοτε μια σκίψη σταθερή, που και στα ζωνια μάς κυριεύει, μια συνήθεια ή μια φυσική ανάγκη, με τό δικό της πέπλο σκεπάζει και τόνειρο' έτσι, κατά τό λεγόμενο, «όποιος πεινά φωμαία θωρεί κι όποιος διψά πηγάδια»· παιδιά που σπουδάζουν, βιβλία και δασκάλους βλέπουνε σ' όνειρό τους, κι έρωτημένοι πάλι φιλιά κι άγκαλιάσματκ... Σ' αυτά τ'α όνειρα βλέπει κανείς την έσωτερικιά άποβολή, την άδύνατοβολή, όπως την είπανε. «Όχι σπάνια σ' όνειρο ή σταθερή μας ιδέα γίνεται τελειότερη, καθαρίζεται, δυναμώνει, σ'άν άλλη θέληση ζένη να την κυβερνή, κι έτσι περίφημοι μαθηματικοί, σαν τό Γαρία», λύσανε στον ύπνο τους τ'α δυσκολότερα προβλήματα, ποιητάδες δε και μουσικοί συνθέσανε τ'α πιο καλύτερά τους.

«Αμα έσχετ' ή νύστα, διάθεση δηλαδή για ύπνο, τ'α γλέφαρα συγκαλείνουνε νευρικά, στενότερη παρουσιάζοντας τή σιγισμάδα τους, κ' οι βορβοί κουνιούνται τρεμουλιαστά; κορκαμένα, μη ένώνοντας στο ίδιο σημάδι τους όπτικούς τους άξόνους, γι' αυτό κι ή διακλιτία δέν είναι σπάνια. Η προσομογή χαλκρώνεται κ' ή κόρη μένει πάντα μεγαλωμένη. Τ'α μάτια κοκκινίζουν, δακρύζουν και θολώνονται. Σέ λίγο, άμα συνείδηση και βούληση δλότελα λείφουνε, γυρίζουν κατ' άπάνω οι βορβοί, πέφτουν βριαλά τ'α γλέφαρα και τ'α μάτια σφαλλουνε. (Ο ύπνος ήρθε με τ'α όλα του. .

«Αν ό κοιμισμένος τώρα βλέπει όνειρο, ταιριαστό μ' αυτό μπορεί να παραμιλά, να χειρονομεί κι άλλάξη όψη, μένουν όμως σφαλιστά, όπως στον ύπνο, τ'α μάτια του· καμιά φορά ξυπνά σ' όνειρό του άξαφνα και τότε φανερώνει στη ματιά όλες τις φανταστικές σκηνές, που τον ύπνο του ταραζάνε, σκηνές λύπης, τρομάρας, θυμού, ή ένάντια, χαράς, εύτυχίας, αγάπης. Σ' άλλη πιο σπάνια περίπτωση ό κοιμισμένος από τις ιδέες προχωρεί στις πράξεις, σηκώνεται μ' άλλα λόγια και κάνει ό,τι όνειρεύεται, φροντίζοντας ύστερα να ξαναπέση στο κρεβάτι· σ'άν ξυπνήση, τό παραμικρό δε θυμάτ' άπ' ό,τι έγινε.

Την τελευταία, κινητική, να πούμε, μορφή τ'α νεύρου, ώνομάσανε νυχτοβασιλιά. Ο νυχτοβάτης σε τίποτε άπ' όσα βρίσκονται γύρω του δέν προσέχει. αν με τ' όνειρό του στενά δε σχετίζεται' περπατάει λ. χ. σ'α σχοινοβάτης στην άκρη ψηλού τ'αίχου δίχως να ζαλιζέται, δίχως να φοβάται να πέση, ή βγαίνει νύχτα με τό νυχτικό του στο χιονισμένο δρόμο, κιντυεύοντας να παγώση· αν σταθούμε μπρός του και με μαχαίρι τον φοβερίσουμε, δε μάς βλέπει και ξακολουθεί τό δρόμο τ' άρροδας, δλότελα σ' όνειρό του παραδομένος. Τ'α όρθάνοιχτα μάτια του, με τις μεγαλωμένες κι άναίσθητες κόρες και την κορρωμένη, δίχως έκφραση, ματιά, είν' ό καλύτερος καθρέφτης τ'ης ψυχής του.

Παρόμοια κατάσταση παθολογικού ύπνου άπαντούμε στις προσβολές του ύστερισμού, τή λέμε δε για διάκριση ύστερικιά ύπνοβασία. Στο ενεργητικό αυτό παρακμίλημα ύστερικίης προσβολής, τ' άνοιγμένα και προσηλωμένα μάτια, με τις μεγάλες κι ακίνητες κόρες τους και τή σβυσμένη θωριά, μαρτυρούν πώς ή άρρωστη ξεχωρίστηκ' από τον κόσμο, δε βλέπει, δέν άκούει, δε νοιώθει παρ' αυτό που σχετίζεται με τό παρακμίλημα της, με τ'ης κρίσης τ'α παραλογισμάτκ. Παραλογίζεται λ. χ. πώς βλέπει μπρός της φαιδια που την κυνηγούν, ή έναν άρπη άγρια, που τή φοβερίζει, και μ' άγριες φωνές ζητά βοήθεια και τρέχει για να φύγη, ζετινάζοντας άταχτα τ'α χερια της· αν θελήσουμε να τ'ης βγάλουμε τις τρομαχτικές της ιδέες, λέγοντας πώς περιστέρια πετούν γύρω της ή άγγελόμορφο παλλικάρκ τή χαιρετάει, δε μάς άκούει, δέν προσέχει στην άποβολή μας και τό παρακμίλημα δέν αλλάζέται· αν όμως, σύμφωνα με τις ιδέες της, φω-

τός για τούς πολεμίους τ'ης καθαρεύουσας πώς ή γνώμη του αυτή είναι «λογικώς όρθή». Κι άλλ'όθια, ό λόγος του μια γλώσσα χάνεται, ή άπευκτικής έπικρατεί κι άπλώνεται, και τή μιλάει έτσι περισσότερο κόσμος, δέν είναι έσωτερικός, δέν είναι ή ίδια ή γλώσσα, τό φτεαξίμό της, δέν είναι φανταστικά προτερήματκ ή έλαττώματκ, που θά τ'ης έδωσανε κανείς, δέν είναι ή φτώχεια ή ό πλούτος της. Στην κατάσταση του λαού που τή μιλάει, στον πολιτισμό του, στη θέση του συγκριτικά με τούς άλλους λαούς πούχει συγκοινωνία, σ' αυτά θ'α βρούμε τούς λόγους που μια γλώσσα καταπίνεται ή καταπίνει· μίαν άλλη. Και δέν είναι καθόλου παράξε ο τ' ένα έθνος πολιτισμένο που έχει γλωσσικά ιδώματκ, να χαθόνε με τον καιρό τ'άλλα όλα, και να μείνει μονάχα εκείνο που λόγος ιστορικός τό άνεύσανε από περιορισμένο ιδίωμα σε γλώσσα του έθνους καινή, σ' έπίσημη γλώσσα. Να γιατί «λογικώς όρθόν» τ'ης θεωρίας του συμπέρασμα είναι ή γνώμη του κ. Σκια, για τήν καθαρεύουσα, ότι με τον καιρό θ'α αέξαρανίσει τ'ς άλλες διαλέκτους· αν τό έθνος δε χάσει τον πολιτισμό του.

Και θάτανε και «πρηνεματικώς όρθόν», αν ή θεωρία του, αν ή άνακάλυψη του για τήν καθαρεύουσα δέν είτανε τόσο σοφή, ώστε να μπορεί νάναι

και κάπως σωστή. Γι' αυτό παραπάνω είπα πώς ίσως περιττή βρεί κανείς τήν εξέταση τ'ης τελευταίας γνώμης του κ. Σκια για «τό μέλλον τ'ης ελληνικής»· αφού είναι αυτή τό φυσικό συμπέρασμα τ'ης άλλης του γνώμης που μοιάζει άνακάλυψη, κ' έπομένως δέν πολυπέφτει στην κ. Σκια τό βάρος για τήν αξία τ'ης τελευταίας του γνώμης. Κι όμως τόσο περιττή δέν είναι κι αυτήνης ή εξέταση. Γιατί ένθ από τή μια μεριά θ'α συντελέσει έχι λίγο στον προσδιορισμό και στο φαινόμενα τ'ης σοφίας του βιβλίου, που, καθώς είπα είναι ό μόνος σκοπός του άρθρου αυτού, από τήν άλλη θ'α είναι ένας άκόμη μάρτυρας κατηγορίας στην κρίση τ'ης θεμελιωχής του βιβλίου ιδέας. Και τ'ης τελευταίας γνώμης του κ. Σκια τήν εξέταση για τ'αποτελέσματα του «δικτατορικού άγώνος» από τήν έμπειρία, όπως πάντα, θ'α ξεκινήσουμε, αυτήν ήκούουμε τί μάς λέει, ξεχνώντας για μια στιγμή αν ή γνώμη του κ. Σκια είναι συμπέρασμα, ή αν είναι άρχή ή τέλος, ή και μέση.

Ο πλουτισμός του λεζικού μιας γλώσσας, ή και ή αντικατάσταση λέξεων, όταν περιορίζεται σε αριθμόν όχι μεγάλο, δέν αλλάζει τή γλώσσα, όσο έννοείται, ή γραμματική της, ή σύνταξη, ό όργανισμός της με μια λέξη μένει ό ίδιος. Κ' εκείνο

που ξεχωρίζει από τή δημοτική τήν καθαρεύουσα δέν είναι ότι διαφορετική λέξη έχει ή μια και διαφορετικιά ή άλλη για να πούνε τό ίδιο πρξμα. Η καθαρεύουσα δέν είναι δημοτική, όχι γιατί τό «σπίτι» τ'ης δημοτικίης τό λέει αυτή «οίκία», αλλά γιατί τήν «οίκία» τ'ης καθαρεύουσας αν τήν είχε ή δημοτική, θά τήν έλεγε «τήν οίκια» και «τίς μύτες» τ'ης δημοτικίης, αν τις ήξερε ή καθαρεύουσα, θά τις ήξερε «τάς μύτες». Φανταστήτε τώρα τί γούστο θ'α είχε, αν, όπως ό κ. Σκιας που νόμισε ότι πρώτος αυτός έμαθε τήν ήλικία τ'ης καθαρεύουσας, είχα κ' έγω τήν ιδέα, ότι πρωτότυπη είναι όσα διαβάσατε. Και τό λέω αυτό όχι γι' άλλο λόγο, όχι από μετριοφροσύνη, αλλά μόνο και μόνο για να ζυγίσετε σωστά τό άκόλυθο επιχείρημα, για να κρίνετε πώς αξίζει ή παρατήρηση ήδε. «Πρόδηλον είναι ότι προστεθεισών πλείστων λέξεων συνθέτων ή παραγώγων εκ του θερμός, οίον θερμαγωγός, θερμοχημικός, θερμομέτρον κτλ. ου μόνον θά ένισχύσωσιν αί νέαι αύται λέξεις έν τή γλώσση τό θερμός, άλλ' ίσως θά έκβάλωσι και τό ζεστός» (*). Πρόδηλον αυτό ίσως να είναι. Πρόδηλον όμως άπ' αυτό δε γίνεται, ότι θά επικρατήσει

(* Σελ. 57 σημ.